

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXVIII. De Congregatione Baronum, & Montium, ac etiam Computorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

in Tribunalibus ordinariis more aliarum privatarum forensium quaestionum, ut in materia servitutum advertitur, ubi de quampluribus causis concernentibus hanc materiam aquarum, *tit. de servitut. disc. 5. 2. cum seqq.*

Idemque dici potest de aliquibus aliis Congregationibus extraordinariis, vel ordinariis ignotis, quae habeantur pro eodem regimine temporalis; unde propterea parum imò nihil refert, eas diligenter inquirere vel referre; praesertim quia huius relationis finis vel effectus est, instruere forenses, quibus in Romana Curia contingat, causas peragere, ut sciat earum proprias ac meliores vias, & ne à malis iudicibus, vel negotiorum gestatoribus decipiantur; Ideoque dictas Congregationes, illaque Tribunalia refert examinare, in quibus negotia forensia, vel respectivè gratiosa agantur.

Adest quoque quaedam alia Congregatio, quae Confinium dicitur, constituta ex uno Cardinali, & ex Thesaurario generali, & Advocato, & Commissario Camerae, cum mixtura aliquorum Praetorum, pro Papae arbitrio, pro decidendis illis controversiis, quae inter Communitates, vel Barones oriri solent super confinibus territoriorum; Nimirum autem rarò teneri solet, adeo ut penè ignota pariter videatur; Ea tamen speciem judicialis, & contentiosi Tribunalis habere videtur, disputando formiter cum Advocatis, & Procuratoribus in contradictorio, & cum compilatione processus, super probationibus hinc inde in illis controversiis, (licet rarò) super ista confinium materia cadunt, ut quandoque practiciavi.

Adest etiam quaedam Congregatio super reformatione Tribunalium, & omni aeo Pontifices facere consueverunt; Ac praesertim, ultra antiquiores Constitutiones Alexandri VI. & aliorum habemus recentiores Pii IV. & Pauli V. cum quibus Tribunalia reguntur; Sed quamvis plurium annorum spatio de hac reformatione actum sit, & agatur, nihil tamen huc usque conclusum est.

DISCURSVS XXVIII.

De Congregationibus Baronum, & Montium, ac etiam Computorum.

SUMMARIUM.

- 1 Congregationes Montium, & Baronum sunt diversa, sed tractantur unita.
- 2 Ex quibus constituuntur.
- 3 An Auditor Thesaurarii habeat votum.
- 4 De Congregatione Baronum, & quale sit eius munus, & de quibus cognoscatur, & ubi tractetur de eius materia.
- 5 De Congregatione Montium, & de quibus cognoscatur, & ubi tractetur de eius materia.
- 6 De eisdem disputationibus Congregationis Baronum.
- 7 Qua die teneantur.
- 8 De Congregatione computorum.
- 9 Ad quem ab istis Congregationibus appellatur.

Congregatio Baronum, & Montium; Quamvis omninò diversa sint, diverso tempore instituta, diversaque agant negotia; Attamen adinstar cardinalitiarum Congregationum, Episcoporum, & Regularium, pro unica vulgò haberi videntur, eo quia ex eisdem personis constitutae sunt, eademque die, ac in eodem loco habentur, atque utriusque materiae negotia audiuntur, & decidentur.

Constituuntur etenim ex Thesaurario generali, qui est utriusque caput, seu Praefectus, & in cuius domo fiunt, nec non ex aliquo numero vario (pro Papae arbitrio) Clericorum Camerae, & ex Audite Thesaurarii, de quo sub Iudice lis est, an habeat votum decisivum vel consultivum tantum; Curialibus peritis in diversas abeuntibus sententias, super retracti temporis praxi, Recens autem & actualis praesente potius videtur, ut habeat quoque votum decisivum, quod cum aliis numerandum sit, pro resolutione capienda.

Cum autem de Congregatione Baronum, erecta pro exequutione, & observantia Constitutionis Clementis VIII. contra Barones, ut ad propria, vel eorum majorum debita dissolvenda cogantur, fideicommissis, & investituris, aliisque juribus propriis non obstantibus, & quae Constitutio, vulgò Bulla Baronum appellatur, particulariter ac plenè actum sit sub materia feudali; Idcirco ibi de eius Instituto, & praxi, ac de quaestionibus cadentibus super eiusdem Bullae interpretatione, facile est videre, ne adeo longa superflua repetitio fiat eorum, quae jam dicta sunt, ac promptè in dicta sede habentur. *sub tit. de feud. disc. 73. & seqq.*

Quo verò ad alteram Congregationem Montium, pro ipsorum reductione, ac natura, & privilegiis pro libertate, seu commercio, pariter actum habetur in sede Regalium, quoniam cum sint iura cum Principe, inter Regalia merito recensentur; *tit. de Regal. disc. 23. & seqq.* Verum quia eorum rector seu curator est Thesaurarius generalis, sine cuius licentia, in judiciali vel conventionali commercio, ac distractione vel translatione de persona ad personam, non sunt; Idcirco super eorum translatione vel pertinentia, aut super creditorum concursu, & praelatione, sive super vinculorum deletionem, vel respectivè appositionem, frequentes in Curia audiuntur forenses controversiae, quae in forma judiciali, per ipsum Thesaurarium, vel eius Auditorem, examinantur, ac decidentur; Verùm aliquando, ubi agatur de casibus valde dubiis seu exemplaribus, ipse Thesaurarius exquirere solet votum Congregationis, in qua proinde, cum Advocatis & Procuratoribus, puncti in quaestione cadentes, disputantur in forma contentiosi Tribunalis; Atque in istis Congregationibus habetur idem usus contradictoriorum, qui habetur in Tribunali Auditoris Camerae, & in quibusdam aliis inferioribus Tribunalibus, vel coram Iudicibus particularibus, seu Commissariis, non autem in Sacris Congregationibus, vel in primariis collegiatis Tribunalibus, utriusque Signaturae ac Rotae & Camerae.

Frequentiores autem disputationes cadunt super negotiis pertinentibus ad dictam Bullam Baronum; Tam occasione plurium quaestionum, quae contingunt super eius interpretatione, ut supra; Quam etiam super avocationibus pecuniarum, quae creditoribus primò venientibus, ex pretio castrorum, & honorum Baronum ab eadem Congregatio.

gatione solute sunt, cum solita cautione de restituendo prioribus, & potioribus; Ideoque ista Congregatio, quamvis more aliarum cardinalitarum, summarie, simpliciter, & de facto, more Principis potius quam Judicis procedat, absque necessitate servandi telam seu ordinem judicarium, cui iudices subjacent eodem in de feud. disc. 95. Attamen speciem Tribunalis contentiosi, & judicialis præ se ferre videtur cum proprio, ac particularem habet Notarium, ac sententias proferat, seu causas in forma judiciali disputet, ut latius in dicta sua peculiari sede.

Non habet autem diem certam ac determinatam, sed arbitrio Thesaurarii pro negotiorum urgentia convocari solet; Pro ordinaria verò seu frequentiori praxi habetur in die Martis.

Coram eodem Thesaurario, & in eius domo alia, pro negotiorum contingentia, haberi solet similitudinaria Congregatio, pariter constituta ex aliquibus Camera Clericis, & ex præfatis Advocato & Commissario Camera, nec non ex duobus eiusdem Camera ratiocinatoribus, qui vulgò Computista nuncupantur; Non tamen in ea intervenit præfatus Thesaurarii Auditor; Atque ad instar præfatarum aliarum Congregationum Montium, & Baronum in forma contentiosa, & contradictoria cum Advocatis, & Procuratoribus disputantur puncti, seu quæstiones cadentes in revisione ac solidatione computorum inter ministros camerales, & appaltatores sive administratores dohanarum, & gabellarum, aliorumque jurium, & appaltuum cameralium, super aliquibus partitis dari vel accepti; Frequentius verò super defalchis vel remissionibus, aut refectionibus, quæ pro appaltatorum stylo protendi solent; Sive super rationibus, quas reddunt Nuntii, & Collectores Apostolici, ac etiam ipsemet Thesaurarius generalis, sive Depositarius generalis Camera, juxta plures quæstiones, quæ habentur in regalium vel jurisdictionalium sedibus, *sub tit. de Regal. & tit. de jurisd. pluries.*

Ab huius verò Congregationis computorum resolutionibus appellationes interponuntur ad Cameram, tanquam à sententis vel decretis Thesaurarii iudicis primæ instantiæ, adeo ut ad instar enunciata Congregationis Montium Congregatio personam Assessoris vel Consultoris Thesaurarii illa gerere videatur; Hæc autem appellatio non datur à resolutionibus Congregationis Baronum, adversus quas alter non superest recursus, nisi ad Signaturam Papæ, seu Gratiæ.

DISCURSVS XXIX.

De Congregatione Visitationis Carceratorum.

SUMMARIVM.

- 1 DE visitatione generali, quæ gratiosa dicitur carcerum, quando fiat.
- 2 Quinam interveniant in visitatione carcerum Gubernatoris.
- 3 Et qui in illa carcerum Capitoli.
- 4 Quod agatur in hac visitatione quoad carceratos criminales.

5 De charitate erga debitores carceratos, & de eiusdem charitatis abusu.

6 De visitatione ordinaria, & continua in qualibet hebdomada.

7 De inconvenientibus, quæ resultant in popularibus ob securitatem, quæ illis datur à privata punitione.

8 Quod expediret punire in corpore aliquos debitores decoctos, & aliquando etiam aliquos creditores fraudulentos.

9 De alimentis quæ per creditorem præstanda sunt debitori carcerato.

10 Quid in Hebræis.

11 De aliis ad materiam pertinentibus remissivè.

BIs in anno, imminenti bus solemnitatibus, Nativitatis, & Resurrectionis Domini Nostri JESU Christi, habetur visitatio generalis, quæ Gratiola dicitur, illorum carcerum magis generalium, quæ esse solent communes omnibus Tribunalibus, sed pro majori contingentia dicuntur Gubernatoris; ac priusquam fieret transportatio ad locum, in quo nunc extant in via Julia, conspicio ad edificio constructo de mandato Innocentii X. dicebantur Turris novæ, sub cuius vocabulo apud antiquiores Criminalistas, vel Practicos eorum mentio habetur; Ac etiam aliorum carcerum existentium in Capitolio; Atque in istis Congregationibus generalibus gratiosis; quatenus pertinet ad dictos carceres magis communes & generales Gubernatoris, in quibus detineri solent illi, qui pro causis criminalibus, vel civilibus carcerantur de mandato Auditoris Camera, aliorumque Iudicum, & Tribunalium, interveniunt, istam Congregationem constituentes; Gubernator Urbis; Auditor Camera; Præses carcerum, qui est unus ex Clericis Camera, juxta distinctionem officiorum, quæ præfato Tribunali Camera incumbunt, ut inferius de ipso agendo advertitur; *infra disc. 33.* Nec non Advocatus fisci, & procurator generalis fisci; Duo ex Locum tenentibus criminalibus Gubernatoris, Locum tenens Criminalis Auditoris Camera; Advocatus Pauperum; & duo Procuratores pauperum, unus scilicet deputatus à Papa, & alter à Congregatione Charitatis; Visitator carcerum secretorum; Commissarius remigum; Locum tenens criminalis Vicarii; Ac etiam interveniunt duo Prælati, qui sunt Præfati duarum piarum Congregationum, quæ vacanti huic pio operi protectionis, ac subventionis, & liberationis carceratorum, Congregationis scilicet, quæ dicitur charitatis; & alterius, quæ dicitur Pietatis carceratorum; Cumque munus Procuratoris pauperum ex nimia charitate plurium annorum spatio exercuisset Scannarola; Auctor operis, cuius titulus est de visitatione carceratorum, isque ad Episcopatum Sydoniensem in pareibus, atque majora curiæ munia promotus fuisset; Adhuc tamen, ex nimia charitate eo id efflagitante, donec vixit; ex Pontificis mandato, in his Congregationibus, quinimò in visitatione currenti, seu ordinaria cuiuslibet hebdomadæ interveniebat, atque in dicto munere Procuratoris pauperum deputari curavit eius alumnus Zuffum auctorem operis de legitimat. process. qui sui magistris in charitate, & diligentia imitator fuit.